

عنوان: تنبیه در مدارس به تاریخ پیوست

موضوع: آموزش و پرورش - ایران

پدیدآورنده: شریفی، وحید

نشریه: اعتماد، ۸۵/۱/۲۰

بازیابی: ۱۷۸۰۲۶۳۷

تنبیه در مدارس به تاریخ پیوست

وحید شریفی

بچه که بودم، بزرگترها می‌گفتند، اگر پسر درسخوان و با انضباطی باشی، معلم نه تنها تنبیهات نمی‌کند، بلکه جایزه هم می‌گیری. خاطر م هست، یک روز سر کلاس خوابم برد. وقتی معلم متوجه شد با یک سیلی آبدار مرا متوجه ادامه درس کرد! در آن روز پدرم گفت: حق با معلم است. اشتباه از طرف تو بوده، تو نباید سر کلاس می‌خوابیدی و بعد با خنده ادامه داد تازه یادت باشه، چوب معلم گله، هر کس نخوره خله!

از ابتدایی به راهنمایی و از راهنمایی به دبیرستان آمدم. پدرم می‌گفت: زمان ما، معلمان برای تنبیه از چوب و فلک و ترکه درخت آلبالو استفاده می‌کردند و آنقدر از تنبیه‌های دوران قدیم برایم سخن گفت که مجاب شدم تنبیه‌های کنونی چیزی جز یک گوش مالی ساده نیست!

وقتی به دوران دبیرستان رسیدم، دیگر از تنبیه‌های بدنی خبری نبود یا بهتر بگویم، نسبت به دوران ابتدایی و راهنمایی خیلی کمتر شده بود. انصافاً برخی دانش‌آموزان نخاله آنقدر در کلاس شیطنت می‌کردند که من از دست آنها شاک می‌شدم، چه برسد به معلم بیچاره! برای همین برخی معلمان صبرشان لبریز می‌شد و آنان (دانش‌آموزان نخاله) را از کلاس بیرون می‌انداختند.

تا چند سال پیش تنبیه بدنی در برخی از نقاط کشور مرسوم بود یعنی دانش‌آموزان در دوران ابتدایی و راهنمایی به واسطه درس نخواندن یا شیطنت‌های خاص دوران خود، برخی مواقع با تنبیه بدنی از سوی مسوولان و معلمان مدارس مواجه می‌شدند. اما اکنون وضع تغییر کرده است. معلمان تحت هیچ شرایطی حق تنبیه بدنی دانش‌آموزان را ندارند. این موضوع را چند ماهی است که مسوولان آموزش و پرورش به کرات اعلام کرده‌اند. حتی به والدین توصیه می‌کنند که در صورت اطلاع از تنبیه بدنی فرزندانشان توسط معلمان بسرعت مسوولان آموزش مناطق را در جریان بگذارند.

مردم چه می‌گویند؟

والدین چه نظری دارند؟ آیا پدران و مادران با حذف تنبیه بدنی بطور کامل موافق‌اند؟ دانش‌آموزان چطور؟ صالحه حسینی مادر دو پسر ۱۳ و ۸ ساله معتقد است: یقیناً حذف تنبیه بدنی از مدارس پسندیده است. باید دانش‌آموزان و معلمان را با نظام آموزش مدرن که هم‌اکنون اروپا و دیگر نقاط جهان است، آشنا کرد. متأسفانه هنوز

معلمانی هستند که تفکر چند دهه پیش را با خود همراه دارند و باید این روشهای سنتی در نظام آموزشی از بین بروند. یکی از آنها تنبیه بدنی دانش‌آموزان است. البته در حال حاضر دیگر شرایط مدارس تغییر کرده و به ندرت می‌توان معلمی را پیدا کرد که بخاطر درس نخواندن یا بی‌انضباطی شاگردان خود، آنان را تنبیه بدنی کند.

حسن خسروی دانش‌آموز سال اول دبیرستان در این باره می‌گوید: در گذشته توسط معلمان تنبیه بدنی شدم اما اکنون وقتی به کارهای خود در آن زمان فکر می‌کنم خودم را مستحق آن تنبیه‌ها نمی‌بینم. بهتر بگویم، اگر من جای معلم بودم و دانش‌آموزی سر کلاس بی‌انضباطی می‌کرد حتماً او را با خشونت از کلاس بیرون می‌کردم چرا که برخی مواقع دانش‌آموزان بی‌انضباطی درس را با تفرجگاه اشتباه می‌گیرند!

حمید رضایی پدر بزرگی که خاطرات دوران مدرسه‌اش را به خاطر می‌آورد، می‌گوید: آن روزها من و سایر شاگردان آنقدر از دست معلمان کتک می‌خوردیم که بعضاً شب‌ها از بدن درد نمی‌توانستیم بخوابیم. با تمام این موارد همین معلمان بودند که دانش‌آموزان سرکش آن روز را هدایت کردند و من به بسیاری از آنان که دیگر در میان ما نیستند، مدیونم.

احسان صفارزاده دانشجوی سال آخر علوم تربیتی نیز در این باره می‌گوید: اگر نگاهی به وضعیت کنونی نظام آموزشی در ایران بیندازیم متوجه ایرادات فراوانی در این زمینه می‌شویم. مسوولان نظام آموزشی در چند سال اخیر به این موضوع پی برده‌اند که تغییرات گسترده در نظام آموزشی دبیرستان‌ها و مدارس راهنمایی و برپایی نظام آموزشی سالی واحدی از جمله این تغییرات بوده است. تغییر رفتار معلمان با دانش‌آموزان هم از جمله این تغییرات محسوب می‌شود. در گذشته معلمان برای سوق دادن دانش‌آموزان به درس خواندن و مطالعه از تنبیه بدنی استفاده می‌کردند. در واقع تنبیه بدنی جزئی از نظام تعلیم و تربیت در ایران محسوب می‌شد اما بتازگی کارشناسان تربیتی به این نتیجه رسیده‌اند که تنبیه بدنی اثرات منفی بر روی دانش‌آموزان می‌گذارد و نمی‌تواند راهگشا باشد. گرچه برچیده شدن تنبیه از مدارس در نزد برخی از عوام بخصوص افراد سنتی و قدیمی قابل قبول نیست اما مسوولان آموزشی به این نتیجه رسیده‌اند که دیگر تنبیه بدنی نمی‌تواند اهداف نظام آموزشی را محقق کند.

نظرات مسوولان آموزشی کشور

دانش‌آموزان، فقط از معلمان نمی‌ترسند! هنوز واژه ناظم مدرسه برای بسیاری از بچه‌ها ترسناک است. گرچه هم اکنون واژه ناظم جای خود را به معاون داده اما شخصیت ناظم هنوز برای دانش‌آموزان تغییر نکرده است. در واقع ناظم به همان مقدار که برقرار کننده نظم در مدارس بوده و است، به همان میزان نیز بیشتر برای دانش‌آموزان استرس‌زا است.

احسان اورنگیان کارشناس مسوول تربیت معلم سازمان آموزش و پرورش تهران معتقد است در حال حاضر و از نگاه دانش‌آموزان قدرت اهرم‌های رفتاری معاون مدرسه از مدیر بسیار قوی‌تر است و همین امر موجب شده مدیران آخرین جزئی اجرایی در میان معلم، معاون و دانش‌آموزان باشند. از سویی دیگر برخی معتقدند معاونان مدرسه جزو مظلوم‌ترین افرادی هستند که به واسطه درگیر بودن با دانش‌آموزان خاطی، ناسازگار، دیرآموز و... در برخی موارد کارد به استخوانشان می‌رسد و به دلیل نداشتن اهرم‌ها و قوانین لازم چارمی‌جی جز تنبیه دانش‌آموزان خاطی ندارند.

وي مي افزايد: با ايجاد شوراي انضباطي و آموزش هاي لازم در اين زمينه، معاونان مدارس از سردرگمي نجات يافته و با طبقه بندي شدن وظايف آنان، بطور قطع استرس دانش آموزان نيز کاهش خواهد يافت.

به هر حال اکنون طبق آخرين تصميمات مسوولان آموزشي تنبيه بدني از سيستم آموزشي کشور حذف شده و معلمان تحت هيچ شرايطي حق ندارند، دانش آموزان را تنبيه بدني کنند.

حسين احمدي، سرپرست معاونت آموزش و پرورش عمومي در اين باره مي گويد: خانوارها در صورت اطلاع از تنبيه بدني فرزندانشان در مدرسه، مسوولان آموزش و پرورش منطقه محل تحصيل فرزند خود را در جريان بگذارند.

وي مي افزايد: در آموزش و پرورش ادارهي به نام رسيدگي به شکايات وجود دارد که خانواده ها در صورت مشاهده موردي از تنبيه بدني مي توانند به اين اداره مراجعه کنند تا به آن رسيدگي شود.

در حال حاضر ريشه تنبيه بدني در مدارس ايران خشکانده شده است و معلمي که اعتقاد به اين نوع تنبيه دارند مي بايست خود را با شرايط جديد وفق داده و سازگار کنند. با اين اوضاع نسل بعدي هيچگاه نمي تواند به خاطر بياورد که چگونه از معلمان خود کتک خورده است.